

## Leikkausten puhtausluokitus

| Gastroenterologia, urologia, endokrinologia ja muu pehmytosakirurgia |                                                                        |                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka                                                        | Määritelmä                                                             | Esimerkki                                                                                                                                                                                  |
| 1. Puhdas                                                            | Ei infektiota, maha-suolikanavaa, virtsatietä, hengitysteitä ei avata. | Vagotomia, pernan poisto, tyräleikkaukset, rinta-, kilpi- ja lisäkilpirauhasen kirurgia.                                                                                                   |
| 2. Puhdas kontaminoitunut                                            | Ei infektiota, maha-suolikanava, virtsatiet, hengitystiet avataan.     | Umpilisäkkeen poisto (ei tulehtunut), elektiivinen sappileikkaus, mahalaukun resektio, suoliresektiot (valmisteltu suoli), munuaisen ja alempien virtsateiden leikkaukset (ei infektiota). |
| 3. Kontaminoitunut                                                   | Rajoittunut infektio leikkausalueella.                                 | Umpilisäkkeen poisto (tulehtunut), sappileikkaus (akuutti kolekystiitti, kolangiitti), suoliston kirurgia (okluusiotilanne, valmistelematon suoli), urologia infektion vallitessa.         |
| 4. Likainen                                                          | Levinnyt infektio                                                      | Umpilisäkkeen poisto (perforoitunut), muut perforaatioperitoniitit, perforoituneet absessit, penetraavat vatsavammat yli 6t), pankreatiitin nekrotisektomia.                               |

| Korva-, nenä- ja kurkkutaudit |                                |                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka                 | Määritelmä                     | Esimerkki                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 1. Puhdas                     | Ei infektiota, vain ihoviilto. | Otoskleroosileikkaukset, aivohermoon kohdistuvat leikkaukset, fasiaaliermon dekompressio, korvalehden plastiit, puhtaiden korvalehden kasvainten leikkaukset, kasvojen ihon leikkaukset, joissa limakalvoa ei avata, ulkoiset sylkirauhasleikkaukset, kaulanalueen |

|                           |                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                           |                                                                          | leikkaukset, joissa limakalvoa ei avata, mediastinoskopia.                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 2. Puhdas kontaminoitunut | Ei infektiota, työkennellään potentiaalisti bakteeripitoisella alueella. | Myringoplastia, kuivan kroonisen korvan septoplastiat, rinoplastiat, rinolymfaleikkaukset, laryngomikroskopia, bronkoskopia, esofagoskopia, antroskopia, laryngo (faryng)-ektomia, henkitorven avaus, frontobasaalimurtuma (otsaontelo terve), ”blow-out”-murtuma, trassfenoidaalinen hypofysektomia, eritettä sisältävien kaulakystien leikkaukset. |
| 3. Kontaminoitunut        | Paikallinen, rajoittunut infektio leikkausalueella.                      | Nielu- ja kitarisaleikkaukset, infektoituneiden nenän sivuonteloiden leikkaukset, aktiivisesti tulehtuneen kroonisen korvan kirurgia, avoimien kasvomurtumien reponointi.                                                                                                                                                                            |
| 4. Likainen               | Levinnyt infektio.                                                       | Kurkkupaiseen leikkaus akuutissa vaiheessa, akuutti mastoidiitti, komplisoituneen kroonisen korvan kirurgia (aivoabsessi jne.), komplisoituneen sivuontelotulehduksen leikkaus, kaulan syvien infektioiden ja kaulakasvoalueen flegmonien avaus.                                                                                                     |

| Neurokirurgia             |                                                                            |                                                                                  |
|---------------------------|----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka             | Määritelmä                                                                 | Esimerkki                                                                        |
| 1. Puhdas                 | Ei infektiota, toimenpiteet, joissa nenän tai korvan lokerot eivät avaudu. | Aneurysmat, suntit, tuumorit.                                                    |
| 2. Puhdas kontaminoitunut | Ei infektiota, toimenpiteet, joissa nenän sivuontelot avattu.              | Transfedoinaaliset hypofyysievakuaatiot, uusintaleikkaukset alle 1 kk, myelocle. |
| 3. Kontaminoitunut        | Rajoittunut infektio leikkausalueella.                                     | Avohaavat, avomurtumat.                                                          |

|             |                                 |                                             |
|-------------|---------------------------------|---------------------------------------------|
| 4. Likainen | Infektio leikkaus-<br>alueella. | Absessit, empyeemat, infektoituneet haavat. |
|-------------|---------------------------------|---------------------------------------------|

| Ortopedia ja traumatologia   |                                           |                                                                                                                                                         |
|------------------------------|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka                | Määritelmä                                | Esimerkki                                                                                                                                               |
| 1. Puhdas                    | Ei infektiota.                            | Totaali artroplastia, hemiartroplastia, artrotomia, sul-<br>jetun murtuman operatiivinen hoito, luunsiirto, jänne-<br>leikkaus.                         |
| 2. Puhdas<br>kontaminoitunut | Ei infektiota, tuore<br>vamma.            | Avomurtuman operatiivinen hoito (alle 6 t vammasta),<br>iho- rakkulat leikkausalueella, laparo- tai torakotomia<br>monivammapotilaalla.                 |
| 3. Kontaminoitu-<br>nut      | Rajoittunut infektio<br>leikkausalueella. | Laajat pehmytosaleesiot, varhaiseksidoidut palovam-<br>mat, tuore penetroiva urogenitaali- tai vatsavamma<br>(alle 6 t), avomurtuma (yli 6 t vammasta). |
| 4. Likainen                  | Todettu infektio<br>leikkausalueella.     | Märkäinen haava, kudokset, gangreena, penet-<br>roiva vatsavamma (yli 6 t), infektoitunut palovamma.                                                    |

| Plastiikkakirurgia           |                                                  |                                                                                                                                                                 |
|------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka                | Määritelmä                                       | Esimerkki                                                                                                                                                       |
| 1. Puhdas                    | Ei infektiota.                                   | Puhtaat käsivammat, luun siirto (ei kasvoin), jänne-<br>vammat, synnynnäiset epämuodostumat.                                                                    |
| 2. Puhdas<br>kontaminoitunut | Ei infektiota.                                   | Suun alueella suoritettavat toimenpiteet, kasvojen<br>murtumien operatiivinen hoito, reimplantaatiot (alle 6<br>t), kasvotuumorit, lymphoedema, arpikorjaukset. |
| 3. Kontaminoitu-<br>nut      | Rajoittunut infek-<br>tio leikkausalu-<br>eella. | Infektoitunut haava, varhaiseksidoitu palovamma, ku-<br>dosnekroosi, reimplantaatiot (yli 6 t), kuiva gangreena.                                                |
| 4. Likainen                  | Levinnyt infektio.                               | Myöhäiseksidoitu palovamma, kostea gangreena.                                                                                                                   |

| <b>Silmätaudit</b>        |                                                                                           |                                                                                                                           |
|---------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Puhtausluokka</b>      | <b>Määritelmä</b>                                                                         | <b>Esimerkki</b>                                                                                                          |
| 1. Puhdas                 | Ei merkkejä infektiosta, leikkausalue ja iho ovat puhtaita, bakteeriviljely negatiivinen. | Silmän sisäiset ja ulkoiset leikkaukset, joissa ei bakteerikasvua.                                                        |
| 2. Puhdas kontaminoitunut | Ei merkkejä infektiosta, bakteeriviljely positiivinen.                                    | Esim. kuten edellä, mutta bakteeriviljely positiivinen, puhdas kyyneltieleikkaus, limakalvon siirto nenästä tai huulesta. |
| 3. Kontaminoitunut        | Rajoittunut, paikallinen infektio.                                                        | Alle 6 t ikäinen haava tai ekskoriaatio, leikkausalueella kyyneltiesondeeraus.                                            |
| 4. Likainen               | Infektio leikkausalueella.                                                                | Leikkausalueella märkää tai likaa, yli 6 t ikäinen haava, endoftalmiitti, märkäiset luomi- ja kyyneltieleikkaukset.       |

| <b>Suu- ja leukakirurgia</b> |                                                            |                                                                                                                                                                |
|------------------------------|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Puhtausluokka</b>         | <b>Määritelmä</b>                                          | <b>Esimerkki</b>                                                                                                                                               |
| 1. Puhdas                    | Ei infektiota, puhtaat suunulkoiset leikkaukset.           | Suunulkoiset luuleikkaukset, nivelleikkaukset, ulkoiset sylkirauhasleikkaukset, ekstraoraaliset ortognaattiset korjaukset.                                     |
| 2. Puhdas kontaminoitunut    | Ei infektiota, suussa suoritettavat ”puhtaat” leikkaukset. | Suunsisäiset osteosynteesit, kystaleikkaukset hampaan poistot, kasvovammat, sinus max.- alueen puhdas kirurgia, introraaliplastiat, iho- ja limakalvosiirteet. |
| 3. Kontaminoitunut           | Rajoittunut infektio leikkausalueella.                     | Sekvesterin poisto, fistelin sulkku, pesäkkeellisen hampaan poisto, hampaiden replantaatiot, inf. sinusoperaatiot, sekundaarinen sinuksen sulkku, akuutin      |

|             |                    |                                                                                        |
|-------------|--------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
|             |                    | perikoronitiin oper. hoito, kasvojen kontaminoituneet avomurtumat                      |
| 4. Likainen | Levinnyt infektio. | Absessin avaus ja sen aiheuttaneen hampaan poisto, kasvojen ja kaulan alueen absessit. |

| Sydän-, keuhko- ja verisuonikirurgia |                                        |                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka                        | Määritelmä                             | Esimerkki                                                                                                                                                                   |
| 1. Puhdas                            | Ei infektiota, hengitysteitä ei avata. | Elektiivinen sydän- ja verisuonikirurgia, keuhkokystat, mediastinumin tuumorit.                                                                                             |
| 2. Puhdas kontaminoitunut            | Ei infektiota, hengitystiet avataan.   | Lobektomia, pneumektomia.                                                                                                                                                   |
| 3. Kontaminoitunut                   | Rajoittunut infektio leikkausalueella. | Keuhkoabsessit, tb-kaverni, trakeostomia, fistelit, leikatavassa raajassa (ei leikkausalueella), erittävä haava.                                                            |
| 4. Likainen                          | Levinnyt infektio.                     | Infektoitunut verisuoniproteesi, endocarditis lenta (veriviljely positiivinen), empyeema perforoituneet absessit, preoperatiivinen sepsis, leikkausalueella erittävä haava. |

| Synnytys ja naistentaudit |                                           |                                                                                                                                                                               |
|---------------------------|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Puhtausluokka             | Määritelmä                                | Esimerkki                                                                                                                                                                     |
| 1. Puhdas                 | Ei infektiota, vaginaa / suolta ei avata. | Puhdas laparatomia, ovarioon, tuubaan kohdistuvat toimenpiteet, laparoscopia ilman Sairgessia.                                                                                |
| 2. Puhdas kontaminoitunut | Ei infektiota, suoli, vagina,             | Puhtaat alatieleikkaukset, umpilisäkkeen poisto (ei tulehtunut), episiotomia, elektiivinen sektio, jossa lapsivesi tallella, apl. frak. abraasio, kohdun poisto, laparoscopia |

|                    |                                   |                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    | kohtu ontelo, virtsatiet avataan. | + Sairges, istukan käsinirroitus+ kaavinta, II tai III asteen perineum- ja/tai emätinruptuuran korjaus, kohdunkaulan repeämän korjaus.                                                                                                                  |
| 3. Kontaminoitunut |                                   | Pyosalpinx, S-O: tis, umpilisäkkeen poisto (tulehtunut), fistelin korjausleikkaus, sektio, jossa lapsivesi mennyt, inf. abortti, lapsivuoteen aikainen tyhjennys+kaavinta, haavakomplikaatioiden hoito, vulva- tai paravaginaalihe-matooman evakuaatio. |
| 4. Likainen        |                                   | Diffuusi peritoniitti ja sepsisabsessin aukaisu.                                                                                                                                                                                                        |

## Muutoshistoria

|  |  |
|--|--|
|  |  |
|  |  |